

Mededeelingen van de Nederlandsche Boschbouwvereniging

INTERNATIONALE ENQUÊTE BETREFFENDE DE BEBOSSCHING OF DE HERBEBOSSCHING VAN VOOR DEN BOSCHBOUW GESCHIKTE GRONDEN, TOEBEHORENDE AAN PARTICULIEREN.

Het Internationaal Landbouwinstituut te Rome, dat naar bekend is, ook een boschbouwkundige afdeling omvat, houdt zich, op grond van de wenschen, uitgesproken door het Ie Internationale boschbouwcongres te Rome in 1926 gehouden, bezig met de verzameling van boschbouwkundige gegevens van zoo mogelijk alle landen der wereld. Het Instituut zendt daartoe aan de diensten van het Boschwezen en aan Vereenigen op boschbouwgebied vragenlijsten, over verschillende onderwerpen, waarvan de beantwoording een beeld dient te geven van den toestand in het betreffend land. Aan het Instituut worden de ingekomen antwoorden verwerkt.

De hier als opschrift bedoelde vragenlijst werd aan het Staatsboschbeheer en aan de Nederlandsche Boschbouwvereniging gezonden. Het kwam het Bestuur dezer Vereeniging praktisch voor, zich aan te sluiten bij de beantwoording door het Staatsboschbeheer, welk antwoord met toestemming van den Directeur van dat beheer, hieronder volgt. De vragenlijst gaat daaraan vooraf.

QUESTIONNAIRE.

1.

Quelles sont les lois et les dispositions légales actuellement en vigueur dans votre pays concernant la gestion des forêts particulières (texte de ces lois?) Quelles sont les raisons qui ont fait naître et qui justifient encore aujourd'hui l'existence de ces dispositions?

(Superficie totale des forêts particulières, pourcentage proportionnel de la surface totale, et de la surface forestière du pays. Importance de l'existence de ces forêts aux points de vue politique et géographique et l'influence exercée par leur situation géographique sur le climat, sur les cours

d'eau, etc., du pays et des pays voisins. Eventuellement un bref historique du développement de ces lois).

2.

Comment s'effectue, selon les dispositions légales de votre pays, l'imposition des forêts particulières ?

(La contribution foncière, l'impôt sur le revenu, l'impôt réparti sur les mutations et successoral relativement aux forêts particulières, sont-ils proportionnés — et dans quelle mesure — au rendement net ou à la valeur de ces forêts ?)

3.

Les lois et les dispositions légales dont il s'agit aux questions 1. et 2. correspondent-elles, d'après les expériences obtenues, aux exigences imposées par l'importance de la conservation durable des forêts ?

(Assurent-elles suffisamment la conservation des forêts particulières et l'exécution du boisement des terrains incultes impropres à toute autre culture que celle des forêts surtout dans les pays à climat sec. Défendent-elles suffisamment ces forêts contre l'exploitation abusive et contre les divisions et le morcellement non désirables ? Dans quelle mesure peuvent-elles, en général, concilier les deux intérêts qui semblent opposés, le général et le particulier ?)

4.

Ya-t-il, dans votre pays, la possibilité d'effectuer — et par quelles organes — une action opportune pour l'augmentation du rendement en matière et de la capacité protectrice actuelle des forêts privées ? De quelle nature serait cette action ?

(Classement de certaines forêts privées comme forêts de protection, obligation de les gérer selon un plan d'aménagement contrôlé par les autorités publiques, création de lois plus rigoureuses à l'égard des forêts de protection etc.).

5.

En ce qui concerne les boisements et reboisements d'intérêt général des terres incultes, propres à la sylviculture, quelle est, dans votre pays la manière de procéder la plus utilisée ?

a) l'acquisition et le boisement de ces terrains par l'Etat ou par la communauté, ou b) l'encouragement au boisement par les particuliers ?

(a) Dans le premier cas quelles sont les raisons qui justifient cette manière de procéder ? L'acquisition par l'Etat ou par d'autres communautés est-elle la plus générale ? Comment s'effectue cette acquisition ? par l'achat, à l'amiable par expropriation de ces terrains, etc. ? textes des lois et des dispositions y relatives ;

(b) Dans le second cas quelles sont les raisons qui justifient l'opportunité d'encourager le boisement fait par les propriétaires eux-mêmes (indiquer éventuellement la diversité des conditions selon les époques).

6.

Existe-t-il dans votre pays des associations de particuliers

ayant pour but le boisement des terrains indiqués à la question n° 5 ? Quelles relations ont-elles avec l'Etat ? En quoi consiste leur activité ?

(Est-elle conforme aux buts ? Serait-il utile ou nécessaire — et pourquoi — de créer encore de telles associations, ou bien de substituer à celles qui existent d'autres organisations ?)

7.

Quelles sont, dans votre pays, les mesures prises par l'Etat pour encourager les propriétaires à boiser eux-mêmes ?

(Subventions, emprunts sans intérêts, distribution gratuite de plantes et de semences, concours de boisement avec primes, etc. Quels sont les résultats obtenus au moyen de ces mesures, et lesquelles se sont montrées les plus conformes au but ?)

8.

Quelles sont les essences forestières, les méthodes de plantation et les régimes forestiers actuellement préférés par les propriétaires particuliers exécutant eux-mêmes les boisements ?

(Ces essences et ces méthodes se sont-elles montrées les plus appropriées à la culture, en considération des conditions locales ? Les régimes choisis sont-ils les plus satisfaisants au point de vue de l'intérêt national et international ? Si — selon votre opinion — une amélioration des procédés susindiqués était opportune, de quelle manière pourrait-on y parvenir ?)

9.

Existe-t-il dans votre pays des initiatives en faveur de l'éducation forestière des populations ? Quelles sont ces initiatives ?

(Séries régulières de conférences, instruction donnée dans les écoles élémentaires, radio, cinématographie, fêtes des oiseaux et des arbres, presse de propagande, prix littéraires dans ce but etc. Ces initiatives sont-elles prises par l'Etat ou à défaut par qui ? Quels sont les résultats obtenus par ces moyens ?)

10.

Ya-t-il actuellement dans votre pays des projets de loi relatifs aux sujets traités dans les 9 premières questions ? Quels ont été les projets de loi les plus importants, selon les époques, et quelles ont été les causes qui les ont empêchés d'entrer en vigueur ?

11.

En considérant l'importance des forêts au point de vue international croyez-vous utile ou nécessaire une entente internationale sur l'un des sujets traités dans ce questionnaire et, dans ce cas, sur lequel ? Quelle est la forme que vous préconisez pour arriver à une telle entente ?

BEANTWOORDING.

Vraag 1.

De particuliere bosschen in Nederland hebben eene totale oppervlakte van pl.m. 213.000 ha.

Percentage van de totale oppervlakte des lands pl.m. 6.5.

Percentage van de bosch-oppervlakte des lands pl.m. 84.—

Door het óntbreken van een eigenlijke boschstatistiek mag aan de juistheid dezer gegevens slechts een beperkte waarde worden toegekend.

Het particuliere boschbezit neemt geregeld af, vooral door ontbossching ten behoeve van de uitbreiding van den landbouw; daarentegen neemt het bezit in handen van den Staat en van gemeenten steeds toe, vooral door bebossching van woeste gronden. Het particuliere boschbezit is ten deele in kleine complexen of losse perceelen gelegen; vaak maakt het ook deel uit van landgoederen, waarbij het bosch verspreid is gelegen tusschen andere gronden; groote aaneengesloten boschcomplexen komen betrekkelijk weinig voor.

Uit politiek oogpunt heeft het Nederlandsche bosch geen beteekenis, evenmin oefent het door zijn geografische ligging een belangrijken invloed op het klimaat. Wel wordt in de boschstreken de uitwerking van den wind, die in Nederland veelvuldig heerscht en doorgaans krachtig is, getemperd. Van iets meer beteekenis zijn in dit opzicht de in het duingebied voorkomende bosschen vanwege de bescherming van de achterliggende gronden tegen den zeewind. Invloed op den waterafvoer in het groot is niet aantoonbaar, daar de groote rivieren in dit land slechts hun benedenloop vinden; plaatselijk is daarentegen de regelende werking van het bosch op den afvoer van het water te merken.

Uit het voorgaande volgt, dat het Nederlandsche bosch zoo weinig uitgestrekt is, dat dit geen invloed kan hebben op den waterafvoer of op het klimaat van andere landen.

De beteekenis van het bosch voor de houtvoorziening van het land is beperkt door zijn geringen omvang; voor de behoefte aan hout voor het landbouwbedrijf is het aanwezige bosch nochtans van groot belang; ook wordt een deel van het door de kolenmijnen benoodigde hout in eigen land geteeld en levert het bosch de grondstof voor verschillende houtverwerkende, meerendeels kleine industrieën.

Van overwegende beteekenis is het bosch voor het natuurschoon van het land, als recreatie-terrein voor de dichte bevolking, uit hygiënisch oogpunt vooral bij de groote steden, wegens het hotel- en pensionwezen, dat veelal geheel steunt op het voorkomen van bosch in een streek en ten slotte als bron van werkgelegenheid ten plattelande, vooral in den winter, als de landbouw weinig arbeiders vraagt.

De bemoeiing van den wetgever met het boschbezit in Nederland is nog jong. Pas in het laatst der vorige eeuw is er belangstelling gekomen, daar men ging inzien, dat een blijvend boschbezit ook voor Nederland van beteekenis is en dat, door onthouding der overheid, de ontbossching en boschverwaarloozing leiden tot steeds toenemende boscharmoede. In 1899 is het Staatsboschbeheer ingesteld; in 1907 werd een Koninklijk besluit ingevoerd, volgens hetwelk voortaan rentelooze voorschotten van Staatswege konden worden verstrekt aan gemeenten; later werd dit ook van toepassing op vereenigingen en stichtingen van algemeen nut voor de bebossching hunner woeste gronden. Voor het particuliere boschbezit geldt deze steun echter niet.

In den grooten oorlog, toen de houtinvoer geheel of nagenoeg stilstond, werd de noodzakelijkheid gevoeld, het Nederlandsche bosch, dat dreigde snel te worden vernield, door buitensporige vellingen, zooveel mogelijk te redden en dienengevolge werd in 1917 de Noodboschwet aangenomen. Volgens deze wet kon de Minister vellingen verbieden of voorwaarden daaraan verbinden, zulks terwille van de houtvoorziening en vanwege het behoud van natuurschoon. Ook kon de Minister bosschen onteigenen om deze te doen vellen ten bate der houtvoorziening.

Schadeloosstelling bij vellingsverbod was niet in deze noodwet voorzien. Er mag worden aangenomen, dat de noodboschwet in de gegeven omstandigheden aan haar doel heeft beantwoord.

Zoodra de omstandigheden meer normaal waren geworden, is de Noodboschwet ingetrokken en werd een definitieve boschwet daarvoor in de plaats gesteld, genaamd „Boschwet 1922”. Deze wet stelt de bosschen van gemeenten, vereenigingen en stichtingen van algemeen nut onder zekere controle van den Staat, in het bijzonder voor wat betreft vellingen, en scheidt tevens de mogelijkheid, aan deze lichamen geldelijken steun toe te kennen bij bebossching van woesten grond en het behoud van natuurschoon, gevormd door bosschen en andere houtopstanden. De particulieren worden echter ook in deze wet in het beheer hunner bosschen geheel vrijgelaten, daar men van oordeel was, dat in Nederland dwang op den particulier uitgeoefend, de reeds geringe neiging voor bebossching en boschbeheer niet zou bevorderen.

Korte inhoud der Boschwet 1922 :

Er is een Boschraad van 5 leden; een niet-ambtelijk lichaam, dat de Regeering adviseert.

Bij insectienplagen of plantenziekten kan de regeering, ook in particuliere bosschen, bestrijdingsmaatregelen voorschrijven of nemen.

In boschrijke streken is het verboden tusschen 15 Mei en 1 Augustus niet-ontschorst geveld naaldhout in het bosch te laten liggen.

Spoorwegen zijn verplicht tot schadeloosstelling bij boschbrand langs de lijn, indien de eigenaar van het bosch behoorlijke beveiligingsmaatregelen heeft genomen en aannemelijk maakt (wettig bewijs is niet noodig), dat de brand door den spoorwegdienst is ontstaan.

Publiekrechtelijke lichamen, vereenigingen en stichtingen van algemeen nut zijn verplicht hunne bosschen behoorlijk te onderhouden.

Van vellingen en dunningen moeten zij een maand tevoren kennis geven.

De Minister kan deze verbieden of voorwaardelijk toestaan.

Genoemde lichamen kunnen voor de bebossching van woeste gronden een renteloos voorschot van den Staat ontvangen van 80 % der kosten gedurende 50 jaar; de bebossching wordt uitgevoerd onder leiding van het Staatsboschbeheer.

Ter bewaring van natuurschoon kunnen bosschen en andere houtopstanden — ook van particulieren — tegen schadeloosstelling worden onteigend ten name van het Rijk, gemeenten en vereenigingen of stichtingen, die erkend zijn als uitsluitend in het belang van het natuurschoon te werken. Bij het bestaan van een voornemen tot onteigening, kan de Minister een tijdelijk kapverbod op de houtopstanden leggen, gedurende ten hoogste 1 jaar.

Voor bewaring van het natuurschoon kunnen aan publiekrechtelijke lichamen, vereenigingen en stichtingen van algemeen nut geldelijke bijdragen door den Staat worden verleend, terwijl de Minister voor hetzelfde doel aan deze lichamen het vellen, dunnen of snoeien van houtopstanden kan verbieden.

De gedachte, die aan de boschwet ten grondslag ligt ten aanzien van het particuliere boschbezit is dus: geheel vrijlaten van den eigenaar en slechts in zeer bijzondere gevallen, wanneer het natuurschoon betreft en het algemeen belang zulks vordert, onteigenen van het bezit.

De wet is nog te kort geleden ingevoerd om reeds voldoende hare werking te kunnen beoordeelen.

De redenen, die tot de invoering der wet hebben geleid, bestaan nog in dezelfde mate.

Vraag 2.

De belastingen, welke in Nederland op het boschbezit betrekking hebben zijn :

- a. de grondbelasting ;
- b. de inkomstenbelasting ;
- c. de vermogens- (en verdedigings)belasting ;
- d. de personeele belasting ;
- e. de successie-belasting.

a. de grondbelasting wordt geheven naar de z.g. belastbare opbrengst, welke op onbepaalde tijden na een aantal jaren wordt herzien. Voor bosschen is deze belasting bijna steeds laag, daar in het algemeen de bosschen op grond van geringe hoedanigheid voorkomen en dus naar een lage belastbare opbrengst worden aangeslagen. Bij het in cultuur brengen van woesten grond, dus ook bij bebossching, wordt gedurende een aantal jaren (28 jaar) vrijdom van verhoogde grondbelasting verleend. De grondbelasting is in Nederland voor den boschbouw weinig bezwarend.

b. de Inkomstenbelasting. Aanvankelijk werd deze geheven van de waardevermeerdering van het bosch, onverschillig of er geveld werd of niet. De boschbouw ondervond dit als een onredelijke bezwaring van het bedrijf. Ten einde dit bezwaar te verlichten en den boschbouw te bevorderen heeft een wetswijziging plaats gevonden, waarbij sinds 1926 de inkomstenbelasting voor het boschbezit (met uitzondering van hakhout) buiten werking werd gesteld, zonder dat een belasting op de velling werd ingevoerd.

Voor den boschbouw beteekent dit een belangrijke verlichting van belastingdruk.

c. de Vermogensbelasting — waarvan de Verdedigingsbelasting I een tijdelijke aanvulling vormt ter bestrijding van bijzondere kosten gedurende den wereldoorlog gemaakt — is in sommige gevallen bezwarend, omdat zij wordt geheven van de verkoopwaarde, welke vooral voor bosschen nabij steden, vanwege de waarde die bepaalde terreinen voor andere doeleinden kunnen hebben, b.v. als bouwterrein, industrieterrein, e.d. belangrijk kan zijn.

d. de Personeele belasting wordt, voor wat betreft het boschbezit, geheven van de huurwaarde van de gebouwen, welke in de bosschen als personeelwoningen, landhuizen e.d. zijn gevestigd. Van bijzondere beteekenis voor de instandhouding of ten aanzien der uitbreiding van het particulier boschbezit kan deze belasting niet worden geacht.

é. de Successie-belasting is verreweg van den meesten invloed — in ongunstigen zin — op het behoud van bosch. Bij vererving, vooral in de zijlijnen, kan deze belasting stijgen tot 37 % van de waarde. Ook deze belasting moet van de verkoopwaarde worden geheven, dus met inachtneming van de waarde als bouwterrein, industrieterrein enz. Het kan voorkomen, dat de erfgenamen gedwongen zijn, een hun geliefd bezit te verkavelen en de bosschen te vellen om aan de successie-belasting te kunnen voldoen. De wenschelijkheid, deze belasting voor het grondbezit in het algemeen, maar vooral voor het boschbezit te verlichten, is reeds bij herhaling in deskundige en belanghebbende kringen tot uiting gekomen.

Voorzoover het goederen betreft, waarvan de instandhouding in het algemeen belang moet worden geacht vanwege het behoud van natuurschoon, gevormd door bosschen en andere houtopstanden wordt door de Natuurschoonwet 1928 aan dezen wensch voldaan. Deze terreinen kan de eigenaar vrijwillig onder genoemde wet stellen en zoolang dit voortduurt, worden zekere verlichtingen van belasting toegestaan, met name van de vermogensbelasting en de verdedigingsbelasting I, de successie- en de personeele belasting, welke verlichtingen vooral hierin bestaan, dat deze belastingen niet meer worden geheven van de gewone verkoopwaarde, doch van een waarde, welke de wet omschrijft als „de verkoopwaarde”, die daaraan zou moeten worden toegekend, indien op die goederen de last rustte om die gedurende een tijdvak van 25 jaren als zoodanig in stand te houden en geen opgaand hout te vellen, dan volgens de regels van normaal boschbeheer noodzakelijk of gebruikelijk is. De beteekenis dezer omschrijving kan het beste door „bestemmingswaarde” worden aangeduid.

Worden nu bovendien de terreinen, overeenkomstig door van Staatswege goed te keuren regelen, voor het publiek opengesteld, dan worden de vermogensbelasting en de verdedigingsbelasting I slechts geheven over de helft der bestemmingswaarde.

De wet is pas in 1928 ingevoerd en dus kan over de resultaten nog geen oordeel worden uitgesproken. Een groot aantal beboschte landgoederen zijn inmiddels reeds op verzoek der eigenaren onder de wet gerangschikt.

Uit het voorgaande volgt, dat inzonderheid de successiebelasting en de vermogensbelasting — de laatste in veel geringere mate — niet evenredig zijn aan het rendement of de waarde der bosschen; vooral de eerste wordt te bezwarend geacht. Voor bosch, dat erkend is te zijn van algemeen belang door zijn natuurschoon, is dit bezwaar door de natuurschoonwet 1928 opgeheven.

Vraag 3.

De bestaande boschwetgeving onthoudt zich in hoofdzaak van bemoeïing met het particuliere bosch, zooals bij vraag 1 nader is toegelicht. Er wordt door de wet dus geen invloed geoeffend op het behoud van het bosch door de particuliere eigenaren; ook vindt de bebossching van woeste gronden door deze eigenaren in de wet geen aanmoediging.

De belastingen houden eensdeels rekening met de aanmoediging van het particuliere initiatief in zake boschbouw (vrijstelling v/d Inkomstenbelasting — de Natuurschoonwet 1928), andere belastingen daarentegen werken belemmerend op de ontplooiing der particuliere werkzaamheid (successie- en vermogensbelasting), omdat bij de invoering dezer belastingen geen rekening is gehouden met de bijzondere plaats, welke het boschbedrijf inneemt.

Het bestaande particuliere bosch is in Nederland onvoldoende beveiligd tegen buitensporige vellingen en tegen versnippering. Het gevolg is dan ook, dat de oppervlakte particulier bosch steeds afneemt, voornamelijk door ontginning tot bouw- en weiland, verder door bestemming tot villa-terrein en bouwterrein en ten slotte door nalaten van herbebosschingen.

Wegens het ontbreken van een boschbouwstatistiek is men over de mate dezer afname slechts onvolledig ingelicht. Tegenover de afname van het particulier bezit staat de toename van het boschbezit der gemeenten, waarvan de velling volgens de Boschwet onder contrôle van den Staat is gesteld en welke lichamen ook geldelijken steun van het Rijk kunnen ontvangen voor de bebossching, benevens technische hulp van het Staatsboschbeheer voor de bestaande bosschen. Ook het Staatsboschbezit neemt geregeld toe, vooral door bebossching van woesten grond en nu en dan door aankoop.

Vraag 4.

— Voor het aanwijzen van een deel van het boschbezit als schermbosch, bestaat in Nederland geen voldoende grond. Passende maatregelen ter verhooging van de opbrengst per ha, zouden voor het particuliere en gemeentelijke boschbezit alleszins aanbeveling verdienen.

Het zou echter moeilijk zijn te vereenigen met de heerschende denkbeelden omtrent de vrije beschikking van den eigenaar over zijn bezit om eene verplichting in te voeren tot het beheeren van bosch volgens een door den Staat goedgekeurd bedrijfsplan.

Maatregelen in dien zin zouden dan ook vermoedelijk weinig resultaat hebben, gesteld al, hetgeen niet waarschijnlijk is, dat medewerking aan het in het leven roepen van zoo-

danige maatregelen van de Volksvertegenwoordiging zou kunnen worden verkregen. Daarbij komt, dat het meerendeel van het boschbezit in Nederland, vooral dat der particulieren, zooals reeds is opgemerkt, veelal in te kleine complexen voorkomt, waardoor het beheer volgens een bedrijfsplan praktisch niet mogelijk is.

De bevordering van een doelmatiger boschexploitatie door den particulier zal tot grondslag moeten hebben, dat de particulieren zelf het belang daarvan inzien; het streven zal er dus op moeten zijn gericht, de belemmeringen op te heffen of te verminderen, die aan een rendabel boschbeheer in den weg staan. Eenerzijds dus het verbreiden van meer kennis en het verstrekken van deskundige hulp bij het beheer, anderzijds vermindering van lasten, die op het beheer drukken, alsmede het treffen van algemeene hulpmaatregelen, zooals verlagening van vrachttarieven voor inlandsch hout, bevordering van het gebruik van dit hout e.d.

Vraag 5.

De bebossching van woeste gronden vindt plaats:

a. door den Staat zelve, welke de voor bebossching geschikte terreinen verkrijgt door aankoop in der minne van particulieren, nu en dan ook van gemeenten. In de laatste jaren zijn verschillende bebosschingen door den Staat ondernomen ter bestrijding van werkloosheid.

b. door gemeenten, welke daartoe van den Staat technische en financieele hulp kunnen krijgen, de laatste bestaande in een renteloos voorschot van 80 % der kosten gedurende 50 jaar en van ten hoogste f 200.— per ha. Vereenigingen en stichtingen van algemeen nut kunnen eveneens dit renteloos voorschot genieten; de bebossching door deze lichamen is echter van weinig of geen beteekenis.

c. door particulieren; deze bebossching heeft in de laatste jaren niet veel te beteekenen en neemt voortdurend af.

Bijzondere maatregelen, om de bebossching door particulieren te bevorderen, worden niet genomen, wel eenige algemeene (zie vraag 7). De bij de staatsbemoeiing gevolgde lijnen gaan uit van het standpunt, dat de veiligste vorm van boschbezit voor een land is die van Staatsbezit en daarnaast die van gemeente eigendom. Het particuliere vermogen is tezeer aan schommelingen onderhevig, dan dat het zich goed zou leenen voor blijvend boschbezit, terwijl bovendien het vastleggen van kapitaal in bosch bij particulieren niet zeer gewild is, door den langen omloopstermijn, van dat kapitaal en de doorgaans lage rente, die het afwerpt.

Vraag 6.

Er bestaat in Nederland een lichaam, dat zich ten doel

stelt de ontginning van woeste gronden en het beheer van grondbezit, n.l. de Nederlandsche Heidemaatschappij. Dit lichaam bestaat sinds 1889. Het beoogt geen winst, en heeft veel gedaan om het in cultuurbrengen van woesten grond te bevorderen, ook den boschaanleg. Het beschikt over een staf deskundige ambtenaren, verspreid in het land gestationneerd. De Maatschappij wordt met veel opdrachten der overheid belast, b.v. technische hulp bij werkverschaffing. Bovendien houdt de Heidemaatschappij een onderwijsinrichting in stand (wintercursus), die van Staatswege wordt gesubsidieerd, ter opleiding van lager en middelbaar personeel voor het landbouw- en boschbedrijf.

De werkzaamheid van deze maatschappij was in de eerste jaren van haar bestaan vooral op den boschbouw gericht, later is dit deel harer werkzaamheid langzamerhand in verhouding tot die op landbouwgebied (ook tuinbouw, vischcultuur) sterk in beteekenis afgenomen, doordat een steeds grooter deel der woeste gronden bestemd werd voor ontginning tot bouw- en weiland, terwijl daarnaast de belangstelling van particulieren in den boschaanleg afnam, en de gemeenten meer en meer gebruik gingen maken van de gelegenheid, technische en financieele hulp van den Staat te verkrijgen.

Er bestaat geen aanleiding tot de oprichting van meer dergelijke lichamen naast het bestaande, daar de Ned. Heide Mij. aan haar doel beantwoordt.

Vraag 7.

Behalve een algemeene propaganda door woord en geschrift ten gunste van het bosch worden hier te lande geen bijzondere maatregelen getroffen om de particulieren aan te moedigen tot bebossching.

Geldelijke steun of steun in den vorm van het verschaffen van zaden of planten, wordt hier niet verleend; ook wordt — in tegenstelling met den land- en tuinbouw — geen technische hulp of voorlichting van Staatswege aan particulieren verleend, noch vindt aanmoediging of steunverleening op andere wijze plaats.

Vraag 8.

De bebossching door particulieren, voorzoover deze geschiedt onder leiding van deskundige beheerders — hetgeen in het algemeen echter slechts voor enkele grootere boschbedrijven geldt — of wel onder leiding der Ned. Heide Mij. plaats heeft, geschiedt volgens ongeveer overeenkomstige methoden als bij het Staatsboschbeheer gebruikelijk zijn. Overigens heeft de bebossching door particuliere bezitters

niet veel beteekenis en staat de wijze van uitvoering dikwijls boschbouwkundig ook op lagen trap.

Wegens de in het algemeen geringe hoedanigheid van den bodem (lichte zandgrond) die hier te lande voor bebossching in aanmerking komt, is de gebezigde hoofdhoutsoort de grove den (*Pinus silvestris*). De particulier plant of zaait deze veelal ongemengd met het hoofddoel, hout te telen, dat geschikt is voor den mijnbouw. De velling geschiedt daardoor op te jeugdigen leeftijd (30—45 jaar) en bijna steeds door kaalslag. Aan dunningen en verplegingsmaatregelen wordt nog te weinig gedaan.

De meer deskundige boschbouwer legt zich zooveel mogelijk toe op menging met loofhout (o.a. gewonen en Amerikaanschen eik), terwijl ook *Larix Europaea* en *Larix leptolepis*, alsmede *Pseudotsuga Douglasii* op de minder arme gronden in de laatste jaren meer en meer worden gebruikt.

Verbetering der particuliere bebosschingsmethoden lijkt alleen bereikbaar te zijn door middel van vermeerdering van inzicht in en kennis van den boschbouw bij particulieren en hun personeel, alsmede door het geven van kostelooze adviezen van overheidswege, zooals deze ook voor den land- en tuinbouw worden verstrekt.

Vraag 9.

Van een georganiseerde, regelmatige propaganda voor de boschbouwkundige opvoeding der bevolking kan in Nederland nauwelijks worden gesproken (geen onderwijs op de lagere scholen, noch radiolezingen, filmen, propaganda, pers of litteraire prijzen). Door de Ned. Heide Mij. werden de laatste jaren in boschrijke streken korte cursussen gehouden voor boscheigenaren en hun personeel, die goed bezocht worden. Bovendien houden ambtenaren van het Staatsboschbeheer en van de Ned. Heide Mij. nu en dan, op ongeregelde tijdstippen, voordrachten of radiolezingen, terwijl ook bij herhaling boomplantdagen voor de schooljeugd worden georganiseerd. Ook de Centrale Vereeniging voor School- en werktuinen en Boomplantdagen steunt en bevordert dit laatste instituut.

Men mag aannemen, dat de resultaten, door deze middelen verkregen, gunstig zijn en dat uitbreiding en stelselmatiger doorvoering daarvan aanbeveling verdient.

Vraag 10.

Er zijn geen wetsontwerpen aanhangig of onuitgevoerd gebleven, betrekking hebbende op de in de vorige vragen behandelde onderwerpen.

Vraag 11.

Eene internationale overeenkomst over een der hiervoor

behandelde onderwerpen kan wenschelijk zijn, in het bijzonder voor landen, die belang hebben bij den bebossingstoestand der stroomgebieden van elkaars rivieren. Voor Nederland treden dergelijke belangen niet op den voorgrond. Het ligt daarom ook minder op den weg van dit land, ter zake bepaalde voorstellen te doen..
